

Posudek bakalářské práce

Název práce: Dramatické odpovědi na Molièrova *Misanropa*
Studijní obor: Teorie a dějiny divadla
Autorka práce: Michal Zahálka
Vedoucí práce: Mgr. Petr Christov, Ph.D.
Oponentka: Mgr. Alena Sarkissian, Ph.D.

Nestává se často, aby si autor v bakalářské práci dokázal vymezit téma tak přesně, že ve výsledku může postihnout zadaný problém v celistvosti, aniž by musel některé jeho aspekty pouze naznačit nebo dokonce zcela pominout. Práce Michala Zahálky je takovou výjimkou. Své téma, totiž „pokračování“ k Molièrovu *Misanropovi*, charakterizuje v úvodu přesně a nezdráhá se konstatovat, že v práci pojedná všechny známé texty, jež se ptají, co bylo s Alcestem a jeho druhy dál. Připojuje i charakteristiku své metody, totiž kombinaci několika literárních přístupů k dramatickému textu (s. 10).

Hned stručným úvodním rozborem stavby a zápletky *Misanropa* přesvědčuje Michal Zahálka, že si téma zvolil dobře: chtěl-li se věnovat problematice „pokračování“ známých dramát, skýtá *Misanrop* svým otevřeným koncem i naprosto rozdílnými výklady hlavní postavy skvělou příležitost dalším dramatikům, aby vytvářeli pokračování, a to z různých hledisek. Rozdílnost výkladů pak demonstruje na českých překladech *Misanropa* i na příkladu inscenačních přístupů (s důrazem na genezi textové předlohy Hudečkovy inscenace z r. 1968).

V hlavní části textu postupně představí hry šesti dramatiků, od 18. až po 20. století, a předestírá prostřednictvím jejich vlastních děl i šest zvláštních způsobů, kterými je možné číst *Misanropa* a chápat jeho hrdiny. Texty jsou zejména v některých případech i příznakem doby a jejich starostí: hned první autor, Fabre d'Églantine, ovlivní svou hrou kulturní život Paříže 90. let 18. století, autor posledního misantropovského dramatu pak stvoří lehkou konverzačku záměrně rezignující na jakýkoli existenciální rozměr původního tématu *Misanropa*. Michal Zahálka v závěru konstatuje jakousi sestupnou vývojovou tendenci a vede ho to až k určitému hésiódovskému povzdechnutí – postupný odklon od filosofických tenzí v příběhu přes mravoličný kus a rozpustilé komedie k larmoyantní hře a „banální konverzačce“ prohlašuje za důkaz devalvace příběhu (s. 48).

V souvislosti s pátou variací na staré téma, které je autorem označeno ironicky (avšak ne zcela neoprávněně) za *Sen jedné učitelky* (s. 43) si dovoluji jen podotknout, že psychologizace, kterou nalézá u některých postav (Alcest a Celimena), není jen „mimo žánr

molièrovské komedie charakterů, resp. mravů” (s. 45), ale zcela mimo žánr komedie, která vždy končí tam, kde postava – a zákonitě také publikum – začíná prožívat. Určitou zvláštní výjimkou jsou různé podoby larmoyantní hry či snad plačtivé komedie a její moderní odrůdy, romantické komedie. Tento žánr však podle mého názoru souvisí stejně silně s terentiovskou tradicí komedie mravů jako s tradicí sentimentálního románu. Domnívám se, že se Claude Labarraque-Reyssaková svou *Celimenou* zařadila právě do tohoto hraničního pole žánrů (kam ostatně odkazuje už název její hry – v těchto žánrech bývá dílo nezřídka pojmenováno podle hlavní ženské hrdinky). Michal Zahálka to cítí, protože do podtitulu posledního oddílu své práce vkládá sousloví „červená knihovna,” myslím však, že je dobré věc terminologicky upřesnit. Mohlo by to odhalit i další konstitutivní znaky díla, které nemusejí být nutně zaviněny autorčinou neobratností, ale mohou prostě jen naplňovat žánr.

Michal Zahálka v práci prokazuje také dobrou obeznámenost se sekundární literaturou, a to nejen s tou, jež se vztahuje přímo k jeho tématu, ale i s texty, jež zasazují problém do širších souvislostí. Také po stylistické stránce je práce na vysoké úrovni. Navrhuji proto k práci k obhajobě, hodnotím ji jako výbornou a doporučuji autorovi, aby ji upravil pro publikaci v odborném periodiku.

V Praze dne 29. května 2013